

Puhemiesneuvoston ehdotus n:o 3 eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta

YLEISPERUSTELUT

Vuoden 1992 valtiopäivien kesätaun aikana suoritetaan täysistuntosalissa peruskorjaus, jonka ensisijaisena tarkoituksena on nykyisen äänestysjärjestelmän uusiminen. Samassa yhteydessä asennetaan kunkin edustajan paikalle pieni näyttöruutu täysistunnon kulun seuraamiseksi. Lisäksi uusitaan istuntosalin äänentoistojärjestelmä ja äänitysjärjestelmä.

Täysistunnon kulun seurantarjestelmän tarkoituksena on välittää edustajille tietoa muun muassa pyydettyistä puheenvuoroista, täysistunnossa tehdyistä päätöksistä sekä muista eduskuntatyöhön liittyvistä asioista. Uuteen istuntosalin tekniikkaan liittyen on tarkoituksenmukaista muuttaa myös jälki-ilmoittautumiseen sekä puheenvuorojen ja vastauspuheenvuorojen pyytämiseen liittyviä käytäntöjä.

Tässä yhteydessä ehdotetaan myös yksinkertaistettavaksi valtiopäiville ilmoittautumiskäytäntöä. Nykyisten säännösten mukaan valtiopäivien ensimmäisessä istunnossa toimitetaan aina nimenhuuto listan mukaan ja nimenhuudosta poissa olleet edustajat joutuvat ilmoittautumaan puhemiehelle myöhemmin. Säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kokoontumisistunnon jälkeen tapahtuva ilmoittautuminen ikäpuhemieselle tai puhemieselle koskisi ainoastaan vaalikauden ensimmäisiä valtiopäiviä.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992.

Uudistuksen taustaa

Vuoden 1906 valtiopäiväjärjestyksen 65 §:n mukaan äänestystapoja oli kaksi: huutoäänestys ja suljettu lippuäänestys. Huutoäänestys oli ensisijainen, mutta lippuäänestys oli toimitettava, jos yksikin edustaja sitä vaati. Lippuäänestystä

oli käytettävä myös, milloin päätös oli tehtävä määräänemmistöllä. Huutoäänestyksessä edustajat ilmaisivat vastauksensa äänestysesitykseen huutamalla samanaikaisesti ”jaa” tai ”ei” ja puhemies ilmoitti käsityksensä siitä, kumpi puoli oli voitolla. Enemmistöpäätökseen pyrittäessä puhemiehen oli äänen volyymin perusteella tehtävä päätelmänsä huutajien lukumäärästä.

Suljettu koneellinen äänestystapa, joka ei rekisteröinyt edustajien yksilöllisiä äänestyskannanottoja, otettiin käyttöön vuonna 1927 eduskunnan toimiessa vielä Heimolan talossa. Lippuäänestys oli edelleen toimitettava vaadittaessa sekä silloin, kun edellytettiin määräänemmistöä.

Edustajien yksilölliset äänestyskannanotot rekisteröivä äänestyskone ja sen myötä avoin äänestysmenettely otettiin käyttöön vuonna 1951. Uuden äänestyskoneen avulla toimitettiin myös nimenhuudot.

Äänestyslaitteisto uusittiin vuonna 1972 ja äänestyksen suorittaminen nopeutui huomattavasti aikaisempaan verrattuna. Uusi laitteisto mahdollisti myös erehdyksessä virheellisesti tehdyn äänestyskannanoton välittömän korjaamisen. Samalla istuntosaliin asennettiin aikaisempaa tehokkaammat puheentallennuslaitteet.

Vuonna 1972 uusittu äänestyslaitteisto edustaa nykyään vanhentunutta reletekniikkaa ja laitteiston toiminnassa on esiintynyt viime vuosina joitakin häiriöitä. Laitteistosta saatavia nimenhuuto- ja äänestystulosteita ei nykyisellään voida käyttää suoraan hyväksi istuntojen pöytäkirjojen tekemisessä.

Uudistuksen tavoitteet

Täysistuntosaliiin kesällä 1992 asennettava uusi kokoustekniikka sisältää äänestysjärjestel-

män, täysistunnon kulun seurantajärjestelmän, äänentoistojärjestelmän ja äänitysjärjestelmän. Kansanedustajan paneeli sisältää äänestyspainikkeet, nimenhuutopainikkeen, puheenvuoro- ja vastauspuheenvuoropainikkeet sekä näyttöruudun käyttöön liittyvät ohjauspainikkeet.

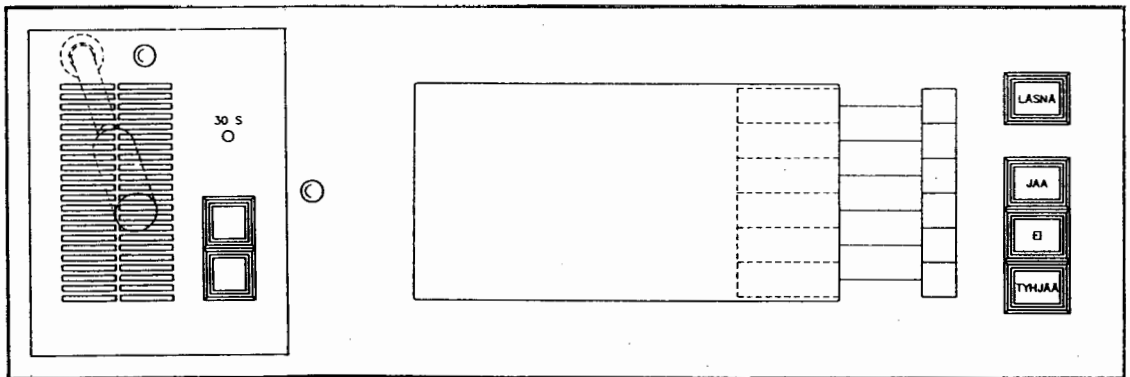
Uusi äänestysjärjestelmä korvaa käytössä olevan äänestyslaitteiston atk-pohjaisella järjestelmällä. Äänestystapahtuma samoin kuin nimenhuutokin tulevat säilymään nykyisen kaltaisina. Jälki-ilmoittautuminen täysistuntoon voidaan jatkossa suorittaa nykyistä vaivattomammin nimenhuutopainiketta käyttäen. Nimenhuuto- ja äänestystietoja voidaan siirtää istuntojen pöytäkirjoihin. Äänestystulosteiden nopea saaminen ja niiden siirtäminen eduskunnan muihin atk-sovelluksiin parantaa merkittävästi esimerkiksi tiedotusvälineiden toimintaedellytyksiä.

Täysistunnon kulun seurantajärjestelmä on kokonaan uusi istuntosalin toiminto. Seuranta-

järjestelmän laitteisto koostuu kunkin edustajan istumapaikalla olevasta näyttöruudusta ja siihen liittyvistä ohjauspainikkeista. Näyttöruudusta saa tietoja jo käsitellyistä asioista, käsiteltävään asiaan ja myöhemminkin käsittelyyn tuleviin asioihin pyydettyistä puheenvuoroista, täysistunnon ilmoitusasioista ja eduskunnan työskentelyä koskevista tiedotuksista, kuten tulevista istunnoista ja äänestysten aikarajoista.

Äänentoisto- ja äänitysjärjestelmien laitteistot uusitaan. Istuntosalissa parannetaan äänentoistoa uusimalla ylemmän parven kaiuttimet sekä uusimalla ja osin lisäämällä alemman parven kattokaiuttimet. Istuntosalin reuna-alueilla parannetaan äänentoistoa asentamalla uudet kaiuttimet alemman parven alapinnalle. Edustajapaikkojen ja varsinaisen istuntosalin äänentoisto hoidetaan paikkakohtaisilla mikrofoneilla ja kaiuttimilla.

Edustajan paikalle sijoitettava laitteisto:

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

3 §. Valtiopäiväjärjestyksen 25 §:n 1 momentissa säädetään, että valtiopäivien ensimmäisenä päivänä eduskunta kokoontuu kello kaksitoista päivällä täysistuntoon, joka alkaa 23 §:ssä mainitun luettelon mukaan toimitettavalla nimenhuudolla. Valtiopäiväjärjestyksen 25 §:n 1 momentin säännös on miltei sellaisenaan toistettu eduskunnan työjärjestyksen 3 §:n 1 ja 2 momentissa. Valtiopäiväjärjestyksen säännösten toistaminen eduskunnan työjärjestyksessä ei ole tarpeen, mistä syystä nykyiset 1 ja 2 momentti ehdotetaan

poistettavaksi. Jäljelle jäävää 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä määrätty ilmoittautumismenettely koskisi vain vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä toimitetusta nimenhuudosta pois jäänyttä edustajaa. Ilmoittautuminen ikäpuhemiehelle tai puhemiehelle tapahtuisi entiseen tapaan valtakirjan esittämisellä.

Myöhempien saman vaalikauden valtiopäivien ensimmäisessä istunnossa toimitettavasta nimenhuudosta pois jääneiden edustajien ei enää

tarvitsisi ilmoittautua henkilökohtaisesti ikä-puhemiehelle tai puhemiehelle, vaan ilmoittautuminen tapahtuisi työjärjestyksen 33 §:n mukaisesti istunnossa nimenhuutopainiketta käyttäen tai antamalla nimilappu puhemiehelle.

Mikäli ilmoittautuminen tapahtuu kokoontumisistunnon jälkeen pidettävässä täysistunnossa, edustaja merkitään pöytäkirjaan erikseen valtiopäiville ilmoittautuneeksi. Edustajantoimen hoitamisessa ei tällöin enää sattuisi valtiopäivien taitteeseen mahdollisesti aiheutuvia keskeytyksiä.

33 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä otetaan huomioon uuden tekniikan tuoma mahdollisuus jälki-ilmoittautumiseen istunnossa nimenhuutopainiketta käyttäen. Nimenhuutopainikkeen käytöstä muodostunee jälki-ilmoittautumistapauksissa ensisijainen ilmoittautumistapa sen nopeuden ja vaivattomuuden takia.

36 §. Puheenvuorojen ja vastauspuheenvuorojen pyytämismenettelyä on tarkoitus nopeuttaa ja helpottaa. Lähtökohtana tulee olemaan, että puheenvuorot kulloinkin käsiteltävänä oleviin tavanomaisiin päiväjärjestyksen asioihin pyydetään puheenvuoropainiketta käyttäen, jollei puhemies erikseen toisin määrää. Entiseen tapaan puheenvuoroja pyydetään, kun koneellinen puheenvuoropyyntöjärjestelmä ei ole käytössä tai kun koneellisesta järjestelmästä luopuminen muutoin on eduskunnan työskentelyn kannalta tarkoituksenmukaista; esimerkiksi tehtäessä muutosehdotuksia valtion talousarvioesitykseen, lakiehdotuksen yksityiskohtaisessa käsittelyssä ja mahdollisesti myös kyselytunneilla. Sa-

moin on edelleen mahdollista pyytää kirjallisesti puheenvuoroja ennen istunnon alkua jonkin päiväjärjestykseen otetun asian yleiskeskusteluun sekä istunnon aikana johonkin päiväjärjestyksen mukaan myöhemmin käsiteltävään asiaan. Kulloinkin käsiteltävänä olevaan asiaan ei enää pyydetäisi puheenvuoroa kirjallisesti tai seisomaan nousten, ellei puhemies tästä erikseen ilmoita.

Myös vastauspuheenvuoro tulee pyytää koneellisesti sille varattua vastauspuheenvuoropainiketta käyttäen, jollei puhemies toisin määrää. Jos koneellinen puheenvuorojen pyytämismenettely ei ole käytössä, vastauspuheenvuoro on pyydetävä suullisesti paikaltaan seisomaan nousten. Koneellisesti pyydetty vastauspuheenvuoropyynnöt näkyvät vain puhemiehenkorokkeella olevassa näyttöruudussa, ja puhemies myöntää vastauspuheenvuoroja harkintansa mukaan ja määräämässään järjestyksessä.

Puheenvuorojen ja vastauspuheenvuorojen peruuttaminen voisi tapahtua paitsi koneellisesti asianomaista puheenvuoropainiketta käyttäen myös muulla tavoin ilmoittamalla peruuttamisesta notaarille.

Voimaantulosäännös. Ehdotettu eduskunnan työjärjestyksen muutos olisi saatettava voimaan ennen vuoden 1992 valtiopäivien syysistunto-kauden alkua.

Edellä olevan perusteella puhemiesneuvosto viitaten valtiopäiväjärjestyksen 54 §:n 2 momentin säännöksiin kunnioittaen ehdottaa,

että eduskunnan työjärjestykseen tehtäisiin seuraavat muutokset:

Eduskunnan päätös

eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1927 hyväksytyn eduskunnan työjärjestyksen 3 §, 33 §:n 2 momentti sekä 36 §:n 1—4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 § osittain muutettuna 18 päivänä helmikuuta 1983 tehdyllä eduskunnan päätöksellä (377/83), 33 §:n 2 momentti ja 36 §:n 4 momentti 29 päivänä maaliskuuta 1989 tehdyllä eduskunnan päätöksellä (298/89) sekä 36 §:n 1—3 momentti mainitulla 18 päivänä helmikuuta 1983 tehdyllä eduskunnan päätöksellä, seuraavasti:

3 §

Edustajan, joka ei ole vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä osallistunut valtiopäiväjärjestyksen 25 §:n 1 momentissa mainittuun nimenhuutoon, tulee esittää tarkastettu valtakirjansa ikäpuhemiehelle tai puhemiehelle, jonka on tehtävä tästä ilmoitus eduskunnalle. Edustaja ei saa ryhtyä hoitamaan edustajantointaan, ennen kuin hän on esittänyt valtakirjansa ikäpuhemiehelle tai puhemiehelle.

33 §

Edustaja, joka ei saavu täysistuntoon 15 minuutin kuluessa nimenhuudon jälkeen, merkitään pöytäkirjaan nimenhuudossa poissa olevaksi. Edustaja, joka saapuu täysistuntoon tätä myöhemmin, merkitään pöytäkirjaan läsnä olevaksi siitä alkaen, kun hän ilmoittautuu puhemiehelle nimenhuutopainiketta käyttäen tai antamalla nimilappunsa.

36 §

Edustaja voi etukäteen pyytää puheenvuoron jonkin päiväjärjestykseen otetun asian yleiskeskusteluun jättämällä aikaisintaan kolme tuntia ennen istunnon alkamista henkilökohtaisesti nimilappunsa keskuskansliaan vanhemmalle eduskuntasihteerille tai hänen tehtäviään hoitavalle.

Täysistunnossa edustaja voi pyytää puheenvuoron päiväjärjestyksen mukaan myöhemmin

käsittelyyn otettavaan asiaan antamalla nimilappunsa eduskunnan notaarille (*kirjallinen pyyntö*). Täysistunnossa edustaja voi pyytää puheenvuoron kulloinkin käsiteltävänä olevaan päiväjärjestyksen asiaan puheenvuoropainiketta käyttäen (*koneellinen pyyntö*) tai, jos puhemies niin määrää, kirjallisesti tai suullisesti paikaltaan seisomaan nousten (*suullinen pyyntö*). Toisen puheessa ei puheenvuoroa saa pyytää suullisesti. Jos puheenvuoroja pyydetään yhtä aikaa, puhemies määrää puhumisjärjestyksen.

Edustaja voi pyytää vastauspuheenvuoron vastauspuheenvuoropainiketta käyttäen tai, jos puhemies niin määrää, suullisesti paikaltaan seisomaan nousten. Puhemies voi harkintansa mukaan ja määräämässään järjestyksessä oikeuttaa edustajan käyttämään paikaltaan enintään kaksi minuuttia kestävän vastauspuheenvuoron ennen aikaisemmin pyydettyjä puheenvuoroja tai vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorossa ei saa esittää muuta kuin selvityksiä tai oikaisuja toisen puheenvuoron tai vastauspuheenvuoron johdosta tai vastineen siinä esitettyyn väitteeseen.

Edustaja voi peruuttaa pyytämänsä puheenvuoron tai vastauspuheenvuoron koneellisesti tai ilmoittamalla peruuttamisesta notaarille.

Nämä työjärjestyksen muutokset tulevat voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1992

Eduskunnan päätös eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1927 hyväksytyn eduskunnan työjärjestyksen 3 §, 33 §:n 2 momentti sekä 36 §:n 1—4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 § osittain muutettuna 18 päivänä helmikuuta 1983 tehdyllä eduskunnan päätöksellä (377/83), 33 §:n 2 momentti ja 36 §:n 4 momentti 29 päivänä maaliskuuta 1989 tehdyllä eduskunnan päätöksellä (298/89) sekä 36 §:n 1—3 momentti mainitulla 18 päivänä helmikuuta 1983 tehdyllä eduskunnan päätöksellä, seuraavasti:

Voimassa oleva työjärjestys

3 §

Vaalikauden ensimmäisten valtiopäiväin ensimmäisessä täysistunnossa toimitetaan nimenhuuto valtiopäiväjärjestyksen 23 §:n 2 momentissa mainitun luettelon mukaan.

Myöhempien saman vaalikauden valtiopäivien ensimmäisessä istunnossa toimitetaan nimenhuuto edellä mainitun luettelon mukaan sellaisena, kuin se oli edellisten valtiopäivien lopussa, minkä jälkeen ikäpuhemies tai puhemies toteaa, ketkä ovat silloin jääneet valtiopäiville saapumatta.

Siinä tapauksessa, että edustaja vaalikauden ensimmäisten valtiopäiväin alettua on esittänyt ikäpuhemiehelle tai puhemiehelle tarkastetun valtakirjansa tai, myöhemmillä saman vaalikauden valtiopäivillä, ilmoittautunut ikäpuhemiehelle tai puhemiehelle, on ikäpuhemiehen tai puhemiehen tehtävä tästä ilmoitus eduskunnalle. Edustaja älköön näissä tapauksissa ryhtyäkö edustajantointansa hoitamaan, ennenkuin hän on ikäpuhemiehelle tai puhemiehelle valtakirjansa esittänyt tai ilmoittautunut.

33 §

Edustaja, joka ei saavu täysistuntoon 15 minuutin kuluessa nimenhuudon jälkeen, merkitään pöytäkirjaan nimenhuudossa poissa olevaksi. Edustaja, joka saapuu täysistuntoon tätä myöhemmin, merkitään pöytäkirjaan läsnä olevaksi siitä alkaen, kun hän ilmoittautuu puhemiehelle antamalla nimilappunsa.

Ehdotus

3 §

Edustajan, joka ei ole vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä osallistunut valtiopäiväjärjestyksen 25 §:n 1 momentissa mainittuun nimenhuutoon, tulee esittää tarkastettu valtakirjansa ikäpuhemiehelle tai puhemiehelle, jonka on tehtävä tästä ilmoitus eduskunnalle. Edustaja ei saa ryhtyä hoitamaan edustajantointaan, ennen kuin hän on esittänyt valtakirjansa ikäpuhemiehelle tai puhemiehelle.

33 §

Edustaja, joka ei saavu täysistuntoon 15 minuutin kuluessa nimenhuudon jälkeen, merkitään pöytäkirjaan nimenhuudossa poissa olevaksi. Edustaja, joka saapuu täysistuntoon tätä myöhemmin, merkitään pöytäkirjaan läsnä olevaksi siitä alkaen, kun hän ilmoittautuu puhemiehelle *nimenhuutopainiketta käyttäen* tai antamalla nimilappunsa.

Voimassa oleva työjärjestys

36 §

Täysistunnossa edustaja voi pyytää puheenvuoron antamalla tai lähettämällä nimilappunsa eduskunnan notaarille (*kirjallinen pyyntö*) tai suullisesti paikaltaan seisomaan nousten (*suullinen pyyntö*). Toisen puhuessa ei puheenvuoroa saa pyytää suullisesti.

Edustaja voi myös etukäteen pyytää puheenvuoron jonkin päiväjärjestykseen otetun asian yleiskeskusteluun jättämällä aikaisintaan kolme tuntia ennen istunnon alkamista henkilökohtaisesti nimilappunsa keskuskansliaan vanhemmalle sihteerille tai hänen tehtäviään hoitavalle.

Jos puheenvuoroja pyydetään yhtäaikaan sekä kirjallisesti että suullisesti, on kirjallisesti pyydettyillä etusija. Jos useat yhtäaikaan kirjallisesti tai suullisesti pyytävät puheenvuoroa, puhemies määrää puhumisjärjestyksen.

Puhemies voi puheenvuoron aikana tai hetken päätyttyä tehdystä pyynnöstä harkintansa mukaan oikeuttaa edustajan paikaltaan käyttämään enintään kaksi minuuttia kestävän vastauspuheenvuoron ennen aikaisemmin pyydettyjä puheenvuoroja ja erityisesti syystä myös ennen aikaisemmin pyydettyjä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorossa ei saa esittää muuta kuin selvityksiä tai oikaisuja toisen puheenvuoron johdosta tai vastineen siinä esitettyyn väitteeseen.

Ehdotus

36 §

Edustaja voi etukäteen pyytää puheenvuoron jonkin päiväjärjestykseen otetun asian yleiskeskusteluun jättämällä aikaisintaan kolme tuntia ennen istunnon alkamista henkilökohtaisesti nimilappunsa keskuskansliaan vanhemmalle eduskuntasihteerille tai hänen tehtäviään hoitavalle.

Täysistunnossa edustaja voi pyytää puheenvuoron *päiväjärjestyksen mukaan myöhemmin käsittelyyn otettavaan asiaan antamalla* nimilappunsa eduskunnan notaarille (*kirjallinen pyyntö*). Täysistunnossa edustaja voi pyytää puheenvuoron *kulloinkin käsiteltävänä olevaan päiväjärjestyksen asiaan puheenvuoropainiketta käyttäen (koneellinen pyyntö) tai, jos puhemies niin määrää, kirjallisesti* tai suullisesti paikaltaan seisomaan nousten (*suullinen pyyntö*). Toisen puhuessa ei puheenvuoroa saa pyytää suullisesti. Jos puheenvuoroja pyydetään yhtä aikaa, puhemies määrää puhumisjärjestyksen.

Edustaja voi pyytää vastauspuheenvuoron vastauspuheenvuoropainiketta käyttäen tai, jos puhemies niin määrää, suullisesti paikaltaan seisomaan nousten. Puhemies voi harkintansa mukaan ja määräämässään järjestyksessä oikeuttaa edustajan käyttämään paikaltaan enintään kaksi minuuttia kestävän vastauspuheenvuoron ennen aikaisemmin pyydettyjä puheenvuoroja tai vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorossa ei saa esittää muuta kuin selvityksiä tai oikaisuja toisen puheenvuoron tai vastauspuheenvuoron johdosta tai vastineen siinä esitettyyn väitteeseen.

Edustaja voi peruuttaa pyytämänsä puheenvuoron tai vastauspuheenvuoron koneellisesti tai ilmoittamalla peruuttamisesta notaarille.

Nämä työjärjestyksen muutokset tulevat voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992.

Eduskunnan kirjelmä puhemiesneuvoston ehdotuksen n:o 3 johdosta eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta

Eduskunnalle on puhemiesneuvosto tehnyt ehdotuksen n:o 3 eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta. Eduskunta, jolle perustuslakivaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 8, on päättänyt

hyväksyä puhemiesneuvoston ehdotuksen eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta näin kuuluvana:

**Eduskunnan päätös
eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1927 hyväksytyyn eduskunnan työjärjestyksen 3 §, 33 §:n 2 momentti sekä 36 §:n 1—4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 § osittain muutettuna 18 päivänä helmikuuta 1983 tehdyllä eduskunnan päätöksellä (377/83), 33 §:n 2 momentti ja 36 §:n 4 momentti 29 päivänä maaliskuuta 1989 tehdystä eduskunnan päätöksessä (298/89) sekä 36 §:n 1—3 momentti mainitussa 18 päivänä helmikuuta 1983 tehdystä eduskunnan päätöksessä, seuraavasti:

3 §

Edustajan, joka ei ole vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä osallistunut valtiopäiväjärjestyksen 25 §:n 1 momentissa mainittuun nimenhuutoon, tulee esittää tarkastettu valtakirjansa ikäpuhemiehelle tai puhemiehelle, jonka on tehtävä tästä ilmoitus eduskunnalle. Edustaja ei saa ryhtyä hoitamaan edustajantointaan, ennen kuin hän on esittänyt valtakirjansa ikäpuhemiehelle tai puhemiehelle.

33 §

Edustaja, joka ei saavu täysistuntoon 15 minuutin kuluessa nimenhuudon jälkeen, merkitään pöytäkirjaan nimenhuudossa poissa olevaksi. Edustaja, joka saapuu täysistuntoon tätä myöhemmin, merkitään pöytäkirjaan läsnä olevaksi siitä alkaen, kun hän ilmoittautuu puhemiehelle nimenhuutopainiketta käyttäen tai antamalla nimilappunsa.

36 §

Edustaja voi etukäteen pyytää puheenvuoron jonkin päiväjärjestykseen otetun asian yleiskeskusteluun jättämällä aikaisintaan kolme tuntia ennen istunnon alkamista henkilökohtaisesti nimilappunsa keskuskansliaan vanhemmalle eduskuntasihteerille tai hänen tehtäviään hoitavalle.

Täysistunnossa edustaja voi pyytää puheenvuoron päiväjärjestyksen mukaan myöhemmin käsittelyyn otettavaan asiaan antamalla nimilappunsa eduskunnan notaarille (*kirjallinen pyyntö*). Täysistunnossa edustaja voi pyytää puheenvuoron kulloinkin käsiteltävänä olevaan päiväjärjestyksen asiaan puheenvuoropainiketta käyttäen (*koneellinen pyyntö*) tai, jos puhemies niin määrää, kirjallisesti tai suullisesti paikaltaan seisomaan nousten (*suullinen pyyntö*). Toisen puheenvuoroa saa pyytää suullisesti. Jos puheenvuoroja pyydetään yhtä aikaa, puhemies määrää puhumisjärjestyksen.

Edustaja voi pyytää vastauspuheenvuoron suullisesti paikaltaan seisomaan nousten tai, jos

puhemies niin määrää, vastauspuheenvuoropainiketta käyttäen. Toisen puhessa ei vastauspuheenvuoroa saa pyytää suullisesti. Puhemies voi harkintansa mukaan ja määräämässään järjestyksessä oikeuttaa edustajan käyttämään paikaltaan enintään kaksi minuuttia kestävästä vastauspuheenvuoron ennen aikaisemmin pyydettyjä puheenvuoroja ja vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorossa ei saa esittää muuta kuin selvityksiä tai oikaisuja toisen puheenvuoron tai

vastauspuheenvuoron johdosta tai vastineen siinä esitettyyn väitteeseen.

Edustaja voi peruuttaa pyytämänsä puheenvuoron tai vastauspuheenvuoron koneellisesti tai ilmoittamalla peruuttamisesta notaarille.

Nämä työjärjestyksen muutokset tulevat voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992.

Helsingissä 15 päivänä kesäkuuta 1992
